

Detaljplan för nytt värmeverk i kv Brännugnen Uppsala kommun

ANTAGANDEHANDLING

Handläggare: Björn Ringström, telefon: 018-27 46 43

Stadsbyggnadskontoret

Postadress: Box 216 • 751 04 UPPSALA • Besöksadress: Stadshuset, Vaksalagatan 15

Telefon: 018 – 27 00 00 • Fax: 018 – 69 20 53 • E-post: stadsbyggnadskontoret@sbk.uppsala.se

www.uppsala.se/stadsbyggnadskontoret

Detaljplan för
nytt värmeverk i kv Brännugnen
Uppsala kommun

PLANBESKRIVNING

HANDLINGAR

Planförslaget med diarienummer 00/20047-1 omfattar följande handlingar:

- plankarta med bestämmelser
- planbeskrivning med tillhörande miljökonsekvensbeskrivning
- genomförandebeskrivning

PLANENS SYFTE OCH HUVUDDRAG

En ny detaljplan syftar till att möjliggöra byggandet av en ny produktionsanläggning för bl.a. värme till fjärrvärmenätet i Uppsala. Detta värmeverk, som är en förbränningsugn för framförallt sopor, skall tillgodose ett kapacitetsbehov vid den befintliga el- och värmeproduktionsanläggningen.

PLANDATA

Lägesbestämning

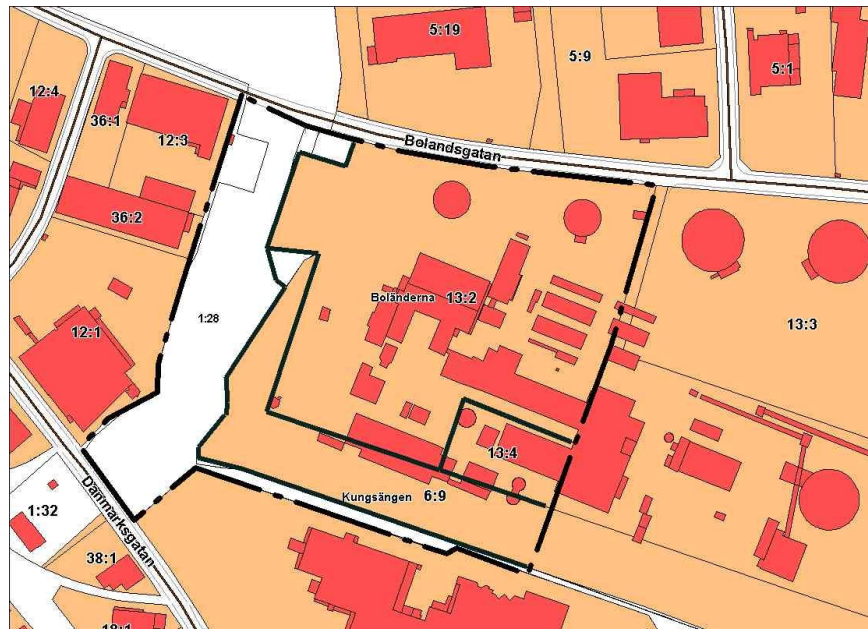
Planområdet ligger inom Uppsala Energis nuvarande produktionsanläggning längs med Bolandsgatan, i höjd med Nymansgatan.

Ortofoto över närområdet. Vita linjer markerar planområdesgränser.

Areal

Planområdet innefattar ungefär halva storleken av Uppsala Energis hela produktionsområde. Detta område motsvarar en areal av 82643 kvm.

Översiktsskarta över planområdet som visar nuvarande fastighetsindelning.

Markägoförhållanden

I planområdet ingår flera fastigheter. Boländerna 13:2 t.o.m. 13:4 och Kungsängen 6: 9 ägs samtliga av Uppsala Energi (Vattenfall), medan Boländerna 1:28 ägs av Uppsala kommun.

TIDIGARE STÄLLNINGSTAGANDEN

Översiktliga planer och Program

Området innefattas av den kommunövergripande översiktsplanen Öp-90. Denna plan uttalar inte något särskilt anspråk eller förhållande för närområdet annat än oförändrad markanvändning.

Ett program finns dock för Boländerna som innefattar planområdet. Detta program antogs av Byggnadsnämnden i november 1992 som ett underlag för framtida nya detaljplaner. I detta program avsätts aktuellt planområde som plats för tung industri. Befintlig gång- och cykelväg i Bolandsparken finns i detta program med som en del av det strategiska nätet av gång- och cykelbanor/vägar inom Boländerna.

Detaljplaner, Områdesbestämmelser och Förordnanden

Inom planområdet finns flera aktuella detaljplaner (*Se översikt på nästa sida*). Planen Pl 71Z fastställdes 1984 och utgör gällande detaljplan för den största delen av nuvarande värmeverksområdet. Planen är anpassad för den befintliga kraftproduktionen och lagringshanteringen av bränsle som sker inom området. Byggrätterna beskriver detaljerat framförallt max. tillåtna byggnadshöjder, höjder som motsvarar de faktiska förekommande byggnadshöjderna idag. Den högsta förekommande tillåtna byggnadshöjden är +39,0 m över nollplanet, undantaget områdets stora skorsten som har en tillåten byggnadshöjd på +115 meter.

Dp 71B och 71K är detaljplaner från åren 1989 respektive 1991, och som innebär mindre justeringar inom begränsade delar av Pl 71Z. Dp 71K tillåter i en större markyta att bebyggas till höjden +39,0 meter, och Dp 71K utvidgar produktionsområdet knappt 6000 kvm in i Bolandsparken.

Översikt av gällande detaljplaner inom området och deras avgränsningar.

FÖRUTSÄTTNINGAR OCH FÖRÄNDRINGAR

Tillkommande och befintlig bebyggelse

Byggnadsvolym

Detaljplaneförslaget möjliggör byggandet av en ny förbränningsanläggning, som producerar fjärrvärme för Uppsala. Inom befintlig värmeproduktionsanläggning finns redan tre anläggningar för samma produktion och för elproduktion (kraftvärmeverk). Ett fjärde och ett möjligt framtida femte värmeverk skall tillgodose behovet av effektkapacitet för produktion av ånga och värme. Förbränningsugnen i det nya värmeverket behöver en sådan konstruktionshöjd, att dess omslutande byggnadsvolym blir hög, ca 40 meter, vilket motsvarar ett 13-våningshus i höjd. Behovet av urlastning av aska från värmeverkets bottenplan, gör att byggnadsvolymer är svår att förlägga under mark.

Den långsmala byggrätten för nytt värmeverk ges en tillåten byggnadshöjd av +48,0 meter över nollplanet. En begränsad del får vara 5 meter högre. Marknivån på platsen ligger på nivåerna +14,6 och +16,2 meter över nollplanet.

För att förhindra en alltför stor utbredning av en sådan hög byggnad så är i planförslaget bestämmelsen p_1 införd, som innebär att max hälften av bebyggelsens höjd får överskrida 39 meters höjd över nollplanet.

Utformning – arkitektävling

Till grund för den föreslagna gestaltningen av planerat nytt värmeverk, ligger resultatet av en under mars 2001 avgjord inbjuden arkitektävling. Fem arkitektkontor deltog i denna tävling. Juryn bestod av representanter från Uppsala Energi (fastighetsägaren till värmeproduktionsanläggningen), Byggnadsnämndens ordf. och vice ordf, stadsarkitekt och representanter för SAR (Sveriges arki-

tekters riksförbund). Det vinnande tävlingsförslagets gestaltungs- idé kan liknas vid ett fyrkantsrör som ligger på en terränganpassad sockel. "Röret" avslutas med en stor glasad öppning/panoramafönster mot väster i riktningen in mot centrala Uppsala. Sidointagen av dagsljus och det avsedda nyttjandet av befintlig industriskorsten på området gör att byggnaden hålls samman i en volym utan t.ex. utskjutande takdelar ovanför den i planförslaget föreskrivna byggnadshöjden.

Kvällsperspektiv av den föreslagna anläggningen sedd från Bolandsparken i nordväst.

Byggnadsvolymen får en framträdande roll i stadens silhuett enligt den i planförslaget tillåtna byggnadshöjden. Byggnaden kommer att framträda i horisonten både från Uppsalaåsen, från södra infarten till Uppsala och från t.ex. delar Kungsängsleden.

Fotomontage av föreslagen anläggning sedd från slottet (till vänster om skorstenen mitt i bild).

Fotomontage av föreslagen anläggning sedd från Kungsängsleden.

Fotomontage av föreslagen anläggning sedd från E4

Mark och vegetation inom värmeverksområdet

Dagsläget

Planområdet sluttar från Bolandsgatan ner mot söder och Danmarksgatan. Större delen av värmeverksområdet är idag hårdgjort med asfaltbeläggning. Längs med Bolandsgatan finns några träd i varierande storlek.

Planförslaget

Större delen av värmeverksområdet kommer även i detaljplane-förslagets genomförande att vara hårdgjort eller bebyggt. I området närmast och längs med Bolandsgatan skall ytterligare träd planteras i syfte att minska kontrasten i höjdskala mellan ny bebyggelse nära Bolandsgatan och gaturummet och den övriga bebyggelsen längs med gatan.

Mark och vegetation inom parkområdet

Dagsläget

Bolandsparken i den västra delen av planområdet, är ett gräsbevuxet smalt parkstråk genom vilket en gång- och cykelväg löper, som förbinder Bolandsgatan och Danmarksgatan. I parkstråket finns enstaka buskar och några större träd, både lövträd och barrträd.

Planförslaget

I Bolandsparken ges gång- och cykelvägen en ny sträckning, samtidigt som den inramas med dubbla radlar av trädplanteringar. En del av parkområdet överförs till värmeproduktionsområdet. Parkmarken får därmed en mer rätlinjig gräns mot kvartersmarken. Skyddsplanteringar skall tillsammans med staket/plank skapa en ”mjuk” gräns mellan parkstråket och det storskaliga industriområdet.

Geoteknik

Planområdet ligger inom ett konstaterat radonriskområde, men med en bedömd låg risk för radon. Radonrisken är föranledd av förekommande lergjord.

Friytor

Lek och rekreation

I Bolandsparken finns en tennisbana som ägs av Uppsala Kommun närliggande arbetsplats behov.

Gator och trafik

Gatunät, gång-, cykel- och mopedtrafik

Bolandsparken inrymmer gång- och cykelvägar som förbinder Danmarksgatan med Bolandsgatan och med Stålgatan. Dessa båda gång- och cykelvägar bibehålls i planförslaget. Genom Bolandsparken ges gång- och cykelvägen en delvis ny, rätare sträckning.

Längs med Bolandsgatan finns separata filer för gång- och cykeltrafik på dess södra sida. Gatan kan komma att behöva byggas om i anslutning till in- och utfart från värmeverket.

Kollektivtrafik

Både Bolandsgatan och Danmarksgatan trafikeras av bussar i det lokala turlinjenätet. I höjd med längs med Bolandsgatan värmeverket finns en busshållplats.

Parkering, angöring och utfart

Området avsatt som plats för energiproduktionsanläggning angörs i huvudsak från Bolandsgatan, vid planområdets västra och östra kant. Området beräknas varje dag ta med ca 36 tunga lastbilstransporter med bränsle per dygn. In- och utfartsförbud råder

längs med större delen av Bolandsgatan i övrigt. För utryckningsfordon är det tekniskt möjligt att också angöra området från Danmarksgatan via befintlig gång- och cykelväg.

Allmänna ledningstråk

Genom området, från Danmarksgatan till Bolandsgatan, löper idag flera allmänna ledningar, bl.a. spilledningar. Dessa måste hållas tillgängliga för underhåll m.m, vilket i planförslaget avspeglas i markerat u-område. I området T₁ på plankartan finns också luftburna kraftledningar samt ett underjordiskt, ej överkörningsbart vattenmagasin på kommunägd mark.

Dagvatten

Dagvatten från energiproduktionsområdet skall omhändertas i dagvattensystem.

Järnvägsspår

Genom planområdet går flera järnvägsspår som betjänar Uppsala Energis anläggning. Område för dessa säkerställs genom användningen T₁ i detaljplaneförslaget. Den östra grenen av dessa järnvägsspår mynnar i befintligt bränsleupplag.

Administrativa frågor

Detaljplanens genomförandetid är 10 år från det att den vunnit laga kraft.

FÖRENLIGHET MED ÖVERSIKTSPLAN OCH MILJÖBALKEN

Detaljplaneförslaget är förenligt med gällande översiktsplan och program för Boländerna. Användningssättet energiproduktionsanläggning är i sig förenligt med Miljöbalken. Driften av ett nytt värmeverk och dess miljöpåverkan pga utsläpp till atmosfären bidrag till resurshushållningen, prövas av Miljödomstolen som ett tillståndsärende.

Miljökonsekvensbeskrivning

Här nedan redogörs för detaljplaneförslagets miljökonsekvenser. Utgångspunkten är att den byggrätt som detaljplanen medger utnyttjas till fullo och att området bebyggs med ett nytt värmeverk för fastbränsleeldning. Eftersom miljökonsekvenserna för driften av aktuell tilltänkt värmeverksanläggning är tillståndspliktig enligt Miljöbalken, så prövas frågor som härrör emissioner till luft och vatten samt resurshållningsfrågor separat av tillståndsmyndighet, i detta fall av Miljödomstolen.

Detaljplanprövningen koncentreras därför främst på de stads- miljö- och närmiljömässiga aspekterna av detaljplanens genomförande, dvs frågor som signifikant kan härledas till Plan- och Bygglagen.

Som jämförelsealternativ i MKB:n nedan används enbart ett nollalternativ. Detta för att en alternativ placering inte är aktuell, då all befintlig logistik för bränslehantering, kraftproduktions- övervakning och distribution av värme och ånga. Nollalternativet utgår ifrån att gällande detaljplan fortsätter som förutsättning för framtida bygglovansökningarna inom aktuellt planområde. Att utifrån gällande detaljplan bygga en ny förbränningsanläggning inom befintligt energiproduktionsområde är inte möjligt. Därmed blir den befintliga markanvändningen i dagsläget den utgångspunkt som används. Konsekvenserna för energihushållning och miljöpåverkan gentemot luft och vatten av ett sådant nollalternativ (dvs att Uppsalas fjärrvärmenät ej tillförs någon ny effekt) behandlas i bilagan till planbeskrivningen. Denna utgörs av ett utdrag ur upprättad miljökonsekvensbeskrivning för aktuell tillståndsansökan om utökad avfallsförbränning. Upphovsman till denna bilaga är Uppsala Energi, som också står bakom tillstånds- ansökan.

MILJÖ- KONSEKVEN- BESKRIVNING

Planförslaget

Vegetation

Befintlig vegetation påverkas marginellt till följd av detaljplanens genomförande. Befintligt parkområde minskar ca 1500 kvm till följd av att gränsen mot Uppsala Energis fastighet flyttas. Trädplanteringar utförs i Bolandsparken som inramar gång- och cykelvägen.

Klimat

Solinstrålning

Tillkommande byggnadsvolym skuggar Bolandsgatan och marken på grannfastigheter norr om

Nollalternativ

Vegetation

Inom området finns vissa gräsbevuxna ytor och några medelstora träd som troligtvis kommer att finnas kvar.

Klimat

Solinstrålning

Gällande detaljplan ger utrymme för byggande upp till 11,0 meters höjd över markplanet. Denna

denna framförallt mitt på dagen. Denna skuggning sker under vintermånaderna från oktober till mars.

Trafik

Säkerhet

Detaljplanens genomförande innebär ökad lastbilstrafik i närområdet motsvarande ett tiotal fordon per dygn. Då bemanningen också bedöms öka så tillkommer även några ytterligare personbilsrörelser i närområdet per dygn. Bolandsgatans bredd och separata gång- och cykelvägar har sådana dimensioner att de med lätthet kan ta hand om tillkommande trafik.

Den idag redan kraftigt belastade korsningen Stålgatan/Bolandsgatan kommer att bära ytterligare trafik.

Buller

Buller från avfallstransporterna kommer att öka något eftersom antalet fordonsrörelser till och från området ökar i och med byggandet av nytt värmeverk.

Luft

Se bilaga till planbeskrivningen; utdrag ur "Miljökonsekvensbeskrivning för utökad avfallsförbränning i Uppsala" sidorna 38-52.

Landskap

Ny bebyggelse enligt planförslaget innebär ett nytt inslag i landskapsbilden. Den nya bebyggelsen kommer att bryta igenom horisontlinjen vid en betraktelse från bl.a. slättlandskapet sydöst om Uppsala.

byggnadshöjd innebär en marginell skuggning av grannfastigheter.

Trafik

Säkerhet

Trafikens omfattning kan uppskattas ungefär densamma som i dagsläget. Trafiken i närområdet har hittills inte betraktats som något säkerhetsproblem för oskyddade trafikanter.

Buller

Bullerkällor i dagsläget är fläktar och buller till följd av rangering/containerhantering. Den främsta bullerkällan är dock trafikbullret i närområdet, främst härrörande från tunga transporter längs med Tycho Hedéns väg.

Luft

Se bilaga till planbeskrivningen; utdrag ur "Miljökonsekvensbeskrivning för utökad avfallsförbränning i Uppsala" sidorna 38-52.

Landskap

Befintlig fjärrvärmeanläggning innebär ett mycket signifikant inslag i landskapsbilden; framförallt förbränningsugnarnas skorsten.

Stadsbild

Ny bebyggelse enligt planförslaget tillåtna byggnadshöjd innebär ett nytt tydligt inslag i stadsbilden. Det nya värmeverket kommer att märkas mot horisonten från de flesta utsiktspunkter öster om Uppsalaåsen.

Kulturmiljö

Den enligt planförslaget tillåtna byggnadshöjden innebär att ny bebyggelse kommer att få en byggnadshöjd som överskrider slottets sockelnivå med 14 meter. Då denna bebyggelse kommer att placeras i de östligaste delarna av Uppsala, så innebär den en mindre påtaglig påverkan på den historiska silhuetten i centrala Uppsala; slottet och domkyrkan.

Mark

Den i planförslaget möjliga tillkommande värmeverksanläggningen innebär ett ökat utsläpp av vissa tungmetaller som t.ex. kvicksilver (ca 34 %), medan utsläppen av de flesta andra tungmetaller som t.ex. bly, minskar med mellan 20 och 50 %, detta till följd av ett minskat bränslebehov i andra i fjärrvärmenätet ingående produktionsanläggningar, då det nya värmeverket uppförs.

Utsläppen av försurande kvänoxider ökar 40 % från anläggningen, men det totala utsläppen inom fjärrvärmenätet minskar ca 15 %. (till följd av den minskade bränsleåtgången i andra produktionsanläggningar.)

För mängduppgifter om detta, se närmare i bilaga till denna planbeskrivning, sidorna 38-52.

Stadsbild

Nuvarande och i gällande detaljplan tillåten bebyggelse utgör ett framträdande inslag i stadsbilden. Framförallt utgör förbränningsugnarnas skorsten ett synligt landmärke från många delar av staden, väster om Uppsalaåsen.

Kulturmiljö

Då nuvarande bebyggelse är belägen i de östligaste delarna av Uppsala, så innebär den ett mindre påtaglig påverkan på den historiska silhuetten i centrala Uppsala; slottet och domkyrkan.

Mark

Nuvarande energiproduktion inom Uppsala Energis anläggning innebär nedfall av tungmetaller till mark. Av nedfallen i länet utgör dock andelen som härrör från denna anläggnings produktion en mindre del.

Verksamheten innebär också att metallhaltig aska läggs på deponi efter förbränningen av sopor. Denna aska består av två delar; dels av en renare bottenaska, och dels av en mer metallhaltig blandning av flygaska och slam från rökgasreningen. Slammet behandlas så att tungmetallerna binds. Uppmätta läckage till mark vid nuvarande deponi Hovgården, visar på ett mycket litet läckage av tungmetaller till omgivningen.

Verksamheten innebär vissa försurande utsläpp till mark, t.ex. kväveoxider.

För mängduppgifter om detta, se närmare i bilaga till denna planbeskrivning, sidorna 38-52.

Vatten

Nytt värmeverk innebär ökade utsläpp av tungmetaller, dels till det lokala dagvattennätet, dels till Fyrisån. Utsläppsmängderna innebär för förekommande metaller i genomsnitt en 50-procentig ökning i förhållande till nollalternativet. *Se närmare i bilaga till denna planbeskrivning.*

Vatten

2/3-delar av rökgasernas vattenånga efter förbränning i ugnarna kondenseras till vätskeform som innehåller tungmetaller. Efter kemisk behandling och filtrering återstår vissa mängder som släpps ut i Fyrisån och som fångas upp av det lokala dagvattennätet. *För mängduppgifter om detta, se närmare i bilaga till denna planbeskrivning.*

MEDVERKANDE I PROJEKTET

Planförslaget har upprättats av Stadsbyggnadskontoret. Som underlag har funnits upprättade ritningshandlingar över tilltänkt nytt värmeverk från Arkitekt Magasinet AB genom Lasse Wretblad, Anders Bergkrantz m.fl. Som underlag har också funnits upprättad miljökonsekvensbeskrivning för utökad avfallsförbränning, producerad av Uppsala Energi AB, samt tävlingsprogram för inbjuden arkitektävling om nytt värmeverk, utarbetad av Uppsala Energi.

STADSBYGGNADSKONTORET

Uppsala i januari 2002

Björn Ringström
planchef

Bilaga:

Miljökonsekvensbeskrivning för tillståndsansökan för uppstart och drift av nytt värmeverk inom Boländerna 13:2. (Upprättad av Uppsala Energi AB).

Godkänd av BN för samråd 2001-05-15

Godkänd av BN för utställning 2002-01-17

Godkänd av BN för antagande 2002-04-04

Antagen av KF 2002-06-17

Laga kraft 2002-07-19

Detaljplan för
nytt värmeverk i kv Brännugnen
Uppsala kommun

GENOMFÖRANDEBESKRIVNING

ORGANISATION

Tidplan

Detaljplanearbetet har som mål att ny detaljplan skall vara antagen av kommunfullmäktige före utgången av år 2001.

Genomförandetid

Detaljplanens genomförandetid är 10 år från det att den vunnit laga kraft.

Ansvarsfördelning

Fastighetsägaren äger det fulla ansvaret för detaljplanens genomförande vad gäller de delar som härrör kvartersmark. Vad gäller genomförande av förändringar/åtgärder i park- och gatumark, delar Uppsala Kommun och inom planområdet berörd fastighetsägare ansvaret.

Avtal

Exploateringsavtal

Ett exploateringsavtal skall upprättas och föreligga senast när kommunstyrelsen behandlar planärendet. I avtalet skall finnas anvisningar om utförandeansvar och ekonomiskt ansvar vad gäller åtgärder på allmän platsmark i samband med detaljplanens genomförande. Dessa åtgärder är:

- ändrad sträckning av gång- och cykelväg genom Bolandsparken
- alléplantering längs med samma gång- och cykelväg
- plantering av växtrida; klängväxter längs med E₁-områdets gräns mot parkmark enligt plankartan.
- Trädplanteringar på kvartersmark längs med Bolandsgatan.
- Alléplantering längs Bolandsgatan
- Omläggning av VA-ledningar.

FASTIGHETSRÄTT

Fastighetsbildning, gemensamhetsanläggning mm

Detaljplanens genomförande innebär att ett område motsvarande 2243 kvm överförs från Bolandsparken (markägare är Uppsala Kommun) till kvartersmark avsedd för energiproduktion (E₁-området).

EKONOMI

Planekonomi

Fastighetsägare inom E₁-området äger det fulla ansvaret för detaljplanens genomförande.

TEKNIK

Tekniska utredningar

Inga tekniska utredningar har genomförts under detaljplanearbetets gång. Som faktaunderlag vad gäller utsläppsmängder och övrig miljöpåverkan har miljökonsekvensbeskrivning till tillståndsansökan om nytt värmeverk funnits.

Masshantering

Under en del av planerat nytt värmeverk inom planområdet kommer ett våningsplan under mark att byggas, ca 6 meter under marknivån. Överskottsmassor från denna byggnation skall så långt det är möjligt användas för slänter m.m. inom planområdet.

MEDVERKANDE I PROJEKTET

Detaljplanen har utarbetats av Stadsbyggnadskontoret. Som underlag har funnits upprättade strukturskisser och relationsritningar för nytt värmeverk från Arkitekt Magasinet AB genom Lasse Wretblad m.fl. Som underlag har även tävlingshandling för genomförd arkitekttävling och upprättad miljökonsekvensbeskrivning för nytt värmeverk använts, båda utarbetade av Uppsala Energi AB.

STADSBYGGNADSKONTORET

Uppsala i januari 2002

Björn Ringström
planchef

Godkänd av BN för samråd 2001-05-15

Godkänd av BN för utställning 2002-01-17

Godkänd av BN för antagande 2002-04-04

Antagen av KF 2002-06-17

Laga kraft 2002-07-19